СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 83. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 11 квітня 1933. VOL. XLI. No. 83. Jersey City, N. J., Tuesday, April 11, 1933. THREE CENTS.

ПЕРШОГО З 9 ОБЖАЛОВАНИХ МУРИНІВ УЖЕ ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ

ДІКЕЙТОР. — Лава присяжних суддів узнала знову винним Гейвуда Петерсона, 19-літнього Мурина, засудженого тому два роки в Скатсборо на кару смерти за знасилування двох білих жінок. Тепер засуджено його за той самий злочин знову на кару смерти.

Дальша розправа проти інших 8 Муринів, обжалованих за той самий злочин, відбудеться за тиждень.

Присяжні судді нараджувалися над присудом 22 години. При першім голосуванню всі судді узнали Петерсона винним. Згідно з законом стейту Алабама присяжні судді видають оречення щодо виміру кари. При другім голосуванню 11 голосів було за вислання Петерсона на електричне крісло, а один голос був за покарання його досмертною вязницею. При третім голосуванню всі судді заявилися за кару смерти.

Коли відчитано оречення, оборонець Петерсона, адвокат Семюел Лібовіц з Ню Йорку, назвав цей присуд „судейським лінчом". Казав, що його видали судді, котрі не звертали уваги на правду, а руководилися расовою ненавистю. Крім того підкреслив, що розправа була ведена в такій атмосфері, яка була звернена не тільки проти Муринів, але й проти „Жидів з Ню Йорку" і сходу. Отсей закид оборони відносився до того, що на Полудні пішла агітація проти обжалованих Муринів ще й з того боку, що їх боронять за „жидівські гроші". Зате Лібовіц не міг знайти слів похвали для судді Гортона. Адвокат казав, що коли би ту справу рішав судця Гортон, він певно був би звільнив обжалованого від вини й кари.

Тепер оборона береться робити новий відклик від засуду.

МУРИНИ ПРОТЕСТУЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорські Мурини піднесли у своїй дільниці Гарлем голосний протест проти засуду на смерть Гейвуда Петерсона у Дікейтор. Збираються вислати до президента Рузвелта муринські депутації з цілої Америки, щоби запротестувати перед президентом проти несправедливого засуду. Кажуть, що вишлють до Вашингтону яких 50,000 Муринів, зібраних у всіх стейтах Злучених Держав. Засуд Петерсона називають „лінчом".

ВІДНОВЛЯЮТЬ СПРАВУ З МОСЛ ШОЛС.

ВАШИНҐТОН. — Започаткований тому 15 років плян використання долини ріки Тенесі на продукцію електрики, буде в короткім часі введений у життя.

Президент Рузвелт предложить конґресови відповідний плян щодо розбудови Мосл Шолс, бо це входить у його програму заради безробіттю.

ЕЛЄКТРИФІКАЦІЯ ЗАЛІЗНИЧОГО ШЛЯХУ ПОСТУПАЄ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Всі поїзди Пенсилвенійської залізничої лінії, які курсують між Ню Йорком і Филаделфією, будуть заосмотрені в електричні машини. Парові машини будуть ужиті тільки при тих поїздах, які відходять на захід. Машини будуть переміновати з електричних на парові, чи навпаки на стації Паолі.

БАНК ГЕРИМЕНА ВИПЛАТИТЬ ОЩАДНОСТИ.

НЮ ЙОРК. — Секретар скарбу Вудин оголосив, що попавший у банкроцтво „Геримен Нешенел Бенк енд Трост Компані" виплатить усі ощадности зложені в тім банку.

ПИВО ДОПОМАГАЄ БИЗНЕСАМ.

НЮ ЙОРК. — Назагал ліпше пиво припало населенню до вподоби. На Коні Айленд не бачили від літ такого оживлення, яке можна було завважити минулої неділі. Побудовано пивні огороди, які були переповнені веселою публикою. Було понад 400,000 людей, а це вже дуже велике число як на вчасну весняну пору та злі часи.

ГОЛОСУВАННЯ В МІШІҐЕН.

ЛЕНСІНҐ. — Стейт Мішіґен буде перший рішати про те, чи треба знести 18 поправку і вичеркнути її з американської конституції. Не тяжко догадатися, як це голосування випаде. На 100 делеґатів, котрі мають рішати про прогибіцію, 99 є за знесення прогибіції, а тільки один є за прогибіцію.

ЗАНОСИТЬСЯ НА НОВИЙ БОНУСОВИЙ ПОХІД.

ВАШИНҐТОН. — Комуністи підготовлять на 12 травня новий „бонусовий" похід до Вашингтону.

НОВА ЕПОХА ЗА ДВА РОКИ.

НЮ ЙОРК. — Томас Шеріден, бувший стейтовий сенатор, каже, що зприводу часів джезу й невміння думати переживаємо те, що в останніх 13 роках збанкротували в Америці 10,600 банків. Але на протязі найближчих двох літ все те направиться й Америка зробить величезний поступ вперед, розпочинаючи нову епоху.

ПОЛЯК ПРО ТЕРОР У ПОЛЬЩІ.

У варшавській літературній газеті „Вядомосьці Літерацке" помістив польський ротмістр Микола Миронович статтю під заголовком „Вязниця в Барановичах", з описом виконання смертного присуду на сімох білоруських селянах. Після опису екзекуції автор подав від себе отсі уваги, що були сконфісковані польським прокуратором:

„Я обїхав у своїм життю три чверти земської кулі. Пережив роки жаху, крови і війни. В 1912 і 1913 р. я бачив балканську війну, в 1914 до 1918 світову війну, а в роках 1918 до 1920 революцію і польську війну. Дальші роки проминули в чужоземних леґіонах Марока й Індії. Я бачив гори трупів, поринав у крови по кістки; не була для мене чужою ніяка гидь спідленої людської душі. Я був ранений кільканацять разів і зрозумів, що таке фізичний біль і терпіння. В Київі я бачив пять тисяч старшин та інтеліґенції, що були порізані, як барани. Я бачив спалені села, змасакровані тіла жінок і дітей. А всеж ані цілі поля, встелені трупами, ані стоси трупів у ровах, затроєні ґазами, ані битви над Стоходом, ані Ужоцький просмик, ані змагання над Сяном і в Карпатах не лишили такого пригноблюючого враження, як згадана екзекуція в Барановичах.

„Чи шибениця, — питає далі автор статті, — буде запорукою згоди та єдности між ядром нашого державного організму й національними меншостями? Після екзекуції я спитав одну дитину, якої батько згинув: „Де тато?" — Дитина відповіла, не надумуючись: „Поляки повісили".

НЕВЖЕ СОВІТИ РОЗЛІТАЮТЬСЯ?

(УП) Перед кількома днями повернув зі Совітів один визначний вакордонний політичний заступник, що довший час проживав у ролі кореспондента в Совітах і знає Совіти може краще, як свою кишеню. В одній приватній розмові він заявив, що положення в Совітах зовсім непевне і в Москві помітне певне поденервування тим станом. Всі останні розпорядження московського уряду є нічим іншим, як засобом для вдержання єдности московської червоної імперії. Богато з того що там діється, не дістається до відома закордону, ба навіть так хитро робиться, що й місцева публика нічого про те не знає. Всі дипльоматичні чинники в Москві рахуються кождого дня з якимись подіями на Сході і є переконані, що леда день цілий большевицький союз може розлетітись, а на його місці повстане ряд національних держав. Найгірше положення на Україні, бо там народ поволі переходить від пасивного спротиву до активности. Не краще й на Кавказі, але Москва на нього не звертає великої уваги, бо коли їй вдасться вдержати при собі Україну, то Кавказ вдержиться самособою. На Кавказі помітно в останньому часі сильну французьку роботу. З того виходилоб, що всякі пакти про ненапад та приязнь існують лише на папері, а в дійсности працюється дальше, як давніше.

ДЕПОРТАЦІЇ КОШТУВАЛИ ЗВИШ ПІВ МІЛІОНА.

15,368 осіб депортовано з Канади до їх рідних країв в протягу двох і пів року, що кінчиться в половині теперішнього фіскального року, а депортації коштували Канаду $564,453. Так відповів 22 березня в палаті послів в Оттаві міністер іміграції, В. А. Гордон, на питання посла М. Лучковича з Веґревіл. Депортантів відсилано до 40 ріжних держав, однакож більшість з них, а саме 9,911, були з островів Великої Британії.

У фіскальнім році, що скінчився в березні 1931, депортовано 4,376 осіб, у слідуючім році 7,025, а в першій половині теперішнього фіскального року — 3,967. Кошт депортацій в 1930-31 був $146,666, у 1931-32 — $295,159, в половині теперішнього року — $122,453.

Публичний тягар послужив за причину депортації в 9,446 випадках, божевілля в 929 випадках, кримінальна провина в 2,326 випадках, а 141 депортовано тому, що в незаконний спосіб перейшли канадійську границю.

ОСВІТА ОДНОЇ ДИТИНИ КОШТУЄ РІЧНО $94.

Пересічний кошт освіти одної дитини в Едмонтоні за один рік є $94. Так каже звідомлення, яке предложив на засіданню міської шкільної ради 21 березня секретар Торнер. Точно говорячи, кошт освіти дитини в публичній школі є $84, а кошт освіти в технічній школі є $176.

Провадження всіх шкіл у місті в протягу року коштувало $1,501,122.

ПІВНІЧНИЙ І ПОЛУДНЕВИЙ КИТАЄЦЬ.

Між вродженою вдачею північного Китайця й полудневого видно велику ріжницю. Найкращим представником північних Китайців є мешканець Пекіну, а полудневого — мешканець Кантону.

Північний Китаєць більше повздержливий, практичний, завзятий та витревалий. А полудневий більш говіркий, запальчивий, творчий та поступовий. Північного Китайця можна порівняти до старинного Римлянина, а полудневого до старинного Грека, бо північний Китаєць більш практичний, а полудневий більш творчий.

Цікаве й те, що революційний рух почався на полудні, але націоналістичний революційний уряд осівся на півночі в місті Нанкіні. Революційна армія пройшла під проводом Чан-Кай-Шека від Кантону аж до Нанкіну. Революційне хвилювання на полудні ще й до цього часу не припиняється. А північний Китай більш спокійний і тому націоналістичному урядови лекше там заводити свій лад. Революційне хвилювання на півночі в Манджурії не припиняється тільки через японський наступ.

ЛИШЕ 50 ПРОЦЕНТІВ ДУХОБОРІВ ІДУТЬ ЗА ВЕРИГІНОМ.

Петро Веригін говорив 22 березня на масовім мітінгу духоборів у Блейн Лейк, Саск. Незалежні духобори часто йому перебивали, однакож заворушень не було. Опісля Веригін признав, що тільки 50 процентів духоборів ідуть за ним. Байдужність інших до вимогів їх релігії справляє незгоду між духоборами.

В УНІВЕРСИТЕТІ НАЙБІЛЬШЕ ФАРМЕРСЬКИХ ДІТЕЙ.

Із недавно виданого звідомлення Університету Алберти виходить, що найбільше число студентів є сини та дочки фармерів. У звідомленню поґруповано студентів після заняття їх батьків. Числа показують, що на 1,965 студентів, записаних до університету, 278 є сини та дочки фармерів, 156 діти купців, 62 — лікарів, 57 — менаджерів, 52 — інжинірів, 52 — залізничників, 49 — адвокатів, 53 — священиків, 34 — сейлсменів, 34 — учителів, 28 — аптикарів, 27 — асекураційних аґентів, 25 — контракторів, 28 — урядових службовців, 22 — аґентів, 21 — суперінтендентів, 20 — екавитантів.

УКРАЇНСЬКА МОВА В ПОЛЬСЬКІЙ ШКОЛІ.

Львівське „Діло" подає з Тернопільщини допис, у якому пишеться, що польська шкільна влада, не зважаючи на протести, зліквідувала українську школу в Зарудю, тернопільського повіту, і відіслала місцевих дітей до школи в селі Обарінцях. Усіх дітей у тій школі є 171, з того 101 грекокатоликів, 5 жидів і 65 римокатоликів. Всі три вчителі в школі Поляки і ніодин не знає української мови. Як вони вчать по українськи, видно з таких прикладів: Коли учень напише в задачі „загата", учитель поправить „захата", слово грушка поправляє на „хрушка", Ілько на „Хілько".

621 ДЕЗЕРТИРІВ.

Станиславівське воєвідство оголосило спис осіб, що відтягаються від військової служби і ховаються перед владою. Є їх 621 з докладним описом і поданням місця замешкання. Всі органи влади мають співділати при викритті дезертирів.

ХОЧУТЬ ЧЕТВЕРТОЇ ГР.-КАТ. ДІЄЦЕЗІЇ В ГАЛИЧИНІ.

„Діло" доносить, що деякі москвофільські круги на Лемківщині й у Львові роблять заходи у варшавського нунція та в польському уряді, щоб увесь терен Лемківщини виділити зпід юрисдикції греко-католицького ординаріяту в Перемишлі й утворити для греко-католицьких парохій на Лемківщині окреме епископство. Ті круги, що добиваються виділення Лемківщини в окреме греко-католицьке епископство, обіцюють собі й іншим, що з хвилею креування того епископства всі ті лемківські громади, що перейшли в останніх роках на православя, повернуться знову до греко-кат. церкви. Найповажнішим кандидатом на пропонований лемківський епископський престол є тепер о. д-р Микола Нагорянський з Варшави. Заходи в тій справі веде між іншими єзуїт о. Сопух, що має ще з шкільної лавки добі знайомства з москвофільськими діячами на Лемківщині, зокрема з родиною відомих Дуркотів. Якби о. д-р Нагорянський не приняв пропонованої йому почести, то є чутка, що за впливами єзуїтів мав би тим епископом стати єзуїт о. Неманцевич. Новий епископ мав би бути апостольським адміністратором з повною владою епископа-ординарія.

ДЕРЖАВИ ПРО ЗАКЛИК РУЗВЕЛТА

ВЖЕ ВІДГУКУЮТЬСЯ НА ПРОЄКТ МІЖНАРОДНЬОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ПАРИЖ. — Франція поставилася прихильно до проєкту американського президента Рузвелта скликати до Вашингтону міжнародню конференцію для розглянення економічних питань. Делеґатом Франції, зглядно головою французької делеґації, має бути Еріо, бувший премієр міністер.

Японія ставиться до конференції прихильно, бо вважає її за добру нагоду поговорити з Рузвелтом про Манчуко.

Американський представник в Европі Дейвис, виніс враження з розмови з провідником німецького уряду, що цей уряд покищо ще не рішився висилати на конференцію спеціяльних представників.

„НАЦІС" ДАЛІ СКРІПЛЮЮТЬ СВОЮ ВЛАДУ.

БЕРЛІН. — Тиха боротьба за владу, що велася між „націс" та „націоналістами", кінчиться побідою для партії Гітлера. Фон Папен, представник других, уступає зі становища комісаря для Прусії, а на його місце приходить Ґерінґ.

Кабінет міністрів видав розпорядок, яким виключається від обняття уряду людей, котрих хочби дід був Жидом. Відноситься цей розпорядок до всяких урядів, навіть до міських. Розпорядок остаточно викидає всіх Жидів з публичної служби.

„МАНЧЕСТЕР ҐАРДІЄН" ЗАБОРОНЕНИЙ У НІМЕЧЧИНІ.

ЛОНДОН. — Німецький уряд заборонив поширяти на будуче в Німеччині анґлійську ґазету „Манчестер Ґардієн".

„Манчестер Ґардієн" подав ряд кореспонденцій від своїх кореспондентів у Німеччині, в котрих були подані факти ріжних шикан-побоїв супроти Жидів у Німеччині. У своїх передовицях „Ґардієн" виступав проти політики теперішнього уряду душити людей інших німецьких партій та не-Німців.

ПОЛЯКИ ПРОБУЮТЬ ПЕКТИ КАШТАНИ.

ВАРШАВА. — Польський представник у Берліні подав німецькому урядови лісту Жидів, польських горожан, які нібито потерпіли від переслідування національними соціялістами в Німеччині.

Під консулятами Німеччини в Польщі відбулися антинімецькі демонстрації.

СТЕЙТ ХОЧЕ ВІДІРВАТИСЯ ВІД АВСТРАЛІЇ.

ПЕРТ (Західня Австралія). — У неділю відбулося тут загальне голосування західньої Австралії над питанням, чи західня Австралія має надалі лишатися як стейт у межах австралійської домінії („Остреліен Комонвелт"), чи має відорватися від неї та стати самостійною домінією, себто залежною просто від Британської імперії. Референдум заявився поважною більшістю за створення самостійної домінії.

І ДАНІЯ ДЕНЕРВУЄТЬСЯ АҐІТАЦІЄЮ НІМЕЦЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ СОЦІЯЛІСТІВ.

КОПЕНГАҐА. — Данія звертає багато уваги на скріплення німецької аґітації серед населення Шлєзвіґа за поворот до Німеччини цеї провінції, відданої Данії на основі вейзайського договору.

ФРАНЦУСЬКО-РОСІЙСЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ ЗАКРІПЛЮЄТЬСЯ.

МОСКВА. — Щоби зазначити зближення між Францією й Росією, московський уряд і французьке представництво дають собі взаїмно забави й бенкети.

Щоби підчеркнути це зближення, важне з огляду на нові течії в Німеччині, французька місія давала недавно обід у честь большевицького військового аташе в Парижі.

Через Францію закріплює Росія своє зближення до Польщі.

МАЮТЬ ЗАМКНУТИ ДІМ ГРИ В МОНТЕ КАРЛЬО.

МОНТЕ КАРЛЬО. — Від отворення цього звісного на ввесь світ дому гри в 1862 році мається його перший раз замкнути. Як причину подають потребу „весняного чищення", але на ділі причиною є обниження числа відвідувачів через загальну крізу в світі.

Мають його замкнути на два-три місяці.

БОЛЬШЕВИКИ ХОТІЛИ БИ РЕВОЛЮЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

МОСКВА. — Президія комуністичної партії видала заклик до Німців повстати комуністичною революцією проти німецького уряду та завести диктатуру пролетаріяту на московський взірець. Заклик запевнює Німців, що Росія поможе такій революції.

АНҐЛІЯ ВИКОНУЄ НЕВТРАЛЬНІСТЬ.

ЛОНДОН. — Анґлійська поліція постаралася, щоб анґлійські Жиди зняли антисемітські вивіски, які вони виставляли на своїх бизнесах, відколи почався німецько-жидівський конфлікт. Деякі Жиди зняли такі вивіски, інші хочуть їх задержати та будуть інтервенювати в уряді за дозвіл на їх задержання.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ШЛЯХ ДО ТВЕРЕЗОСТИ

По 13 роках прогибіційного фанатизму зроблено перший пролом. Заведено ліпше, 3.2% пиво. Той крок уважають вступом до важнішої справи, а це до цілковитого знесення прогибіційних законів. Та знесення прогибіції буде залежати у великій мірі від того, як поставиться загал до теперішньої спроби. Методисько-епископальні прогибіційні фанатики заповідають, що вже ліпше пиво здеморалізує загал цілковито. Вже тепер вони видвигають, що в першім дні заведення ліпшого пива було на вулицях міст більше пияків, ніж їх було за два останні роки прогибіції. З того виходить, що треба надіятися з їхнього боку дальшої фанатичної аґітації за вдержання прогибіції. Тому вже та аґітація повинна заставити людей ставитися розумно до нового пива. Та коли хочемо позбутися бутлеґерства й тої корупції, що їх принесла з собою прогибіція, то не даваймо тепер нерозумним поступованням зброї в руки фанатиків прогибіції, а доможім знести її розумним поміркуванням.

Поза тим горожанським арґументом погляньмо ще на ту справу з товариського, виховного й морального боку. Пити чи не пити алькогольні напитки, не є само собою ніякою чеснотою, ні ніякою хибою. Як у кождім людськім поступованню, так і тут треба бути поміркованим. Усяка пересада не доводить до нічого доброго. Так є і з уживанням алькогольних напитків. Культурна людина повинна знати у всім міру. Прічери хотіли би вважати людей далі за худобу, яка не має ніякої волі й над якою треба помахувати батогом навіть у таких справах, коли хто хоче випити склянку пива. Тому треба тепер народови показати, що він здібний до контролі над самим собою. Бо тоді буде він здібний контролювати державу і ціле громадське життя. І тому тепер, коли вже є законний дозвіл на довільне ужиття пива, треба саме народови виявити свій розум. Треба показати, що ми жиємо в часах, коли нарід поступив, освідомився, виховався і сам може бути паном своєї волі.

Алькоголь, умірковано вжитий, повинен життя упріємнити, а не нищити його і деморалізувати. Він повинен бути радше лікарством. І коли так будемо на нього глядіти, тоді не знищимо свого здоровля, ні кишені. І не дамо нової притоки до цього, щоби надалі вязано край прогибіційними оковами й продовжувано ту деморалізацію, яку нам принесла прогибіція. Значить, будьмо поміркованими.

О. С.

ІНТЕРВЕНЦІЯ

Наглий прихід Гітлера в Німеччині скаламутив цілу громадську думку в світі.

Між іншим постала й нова справа — в звязку з заповідженою ревізією Верзайського договору — справа **чужоземної інтервенції проти большевицької Росії.** Ґенерал Денікін бє на трівогу, що нібито Німеччина — в заміну за коридор — готова „уступити" Польщі Україну... Радек пише в „Ізвєстіях", що в Берліні прийшли до влади ті люди які жадають скасування Верзаю — і привернення Берестейського мира, отже експанзія Німеччини на Схід як у 1918 році, ну, й очевидно сепарація України. Нарешті, в „Ділі" зявилася енунціяція п. Андрія Лівицького, наступника Петлюри серед УНРівської еміґрації польонофільського напрямку. А в тій енунціяції — на диво — читаємо: „Нехай мудрі большевики не страшать своїх невільників чужою інтервенцією. Цієї останньої не хоче світ, **не хочемо й ми,** бо досить вже чужої сили на скрівавлених наших землях"...

Як з тою інтервенцією є і що маємо про неї думати? Передусім, гітлерівська Німеччина про неї не дбає. Канцлер Гітлер у промові в райхстаґу — підкреслив, що зміна режіму в Берліні ані трошки не вплине на усталені відносини Німеччини до СССР. Але — що з другої сторони відношення його уряду до комунізму в середині держави це справа, до якої ніхто посторонній мішатися не має права...

Отже ніби Радек трохи забіг наперед, коли пророкує привернення Берестейського мира. Гадаємо, що й інсинуації ґенерала Денікіна (про „уступлення" України Польщі взаміну за коридор) — чиста видумка... Але виключати можливість інтервенції? Або застерігатися проти неї, що вона нам не потрібна, що ми її не хочемо? Це не було би сказане. Певно, є інтервенція й інтервенція. Скажім, інтервенція, за яку треба платити великими шматами визволюваної території — на таку ледви чи хто з відповідальних політиків тепер пішов би. Але — інтервенція, яка такої заплати не вимагає? Для прикладу візьмім інтервенцію — чи там поміч — Франції Сербії проти Австрії в світовій війні. Чи інтервенція Антанти в 1919 р. на річ Польщі. Чомуб їх не мали приняти Сербія чи Польща?

Інакше наприклад виглядала би тепер інтервенція Італії на річ Хорватії (якби так змігся сепаратистичний рух). Бо за таку інтервенцію Італія напевно зажадала би Дальмації, а може й частини самої Хорватії...

Отже, колиб наприклад на Великій Україні вибухла (так як і в Росії) протибольшевицька революція. А обставини пхнули би Анґлію чи Німеччину — в їх власних інтересах — допомогти тій революції на основі створення незалежної України, — чи булоб розсудним протестувати проти цеї інтервенції? Таж через інтервенцію повстали Польща, Чехія й Югославія і Велика Румунія. Через інтервенцію повстали балканські славянські держави... Проти гітлерівської Німеччини тепер зарисовується фронт: Франції, Польщі, Росії, славянських малих держав і Другого Інтернаціоналу (не кажучи вже про Третій). Чи ми маємо прилучатися до цеї ґрупи?

Відносини Великої Британії до СССР — напружені. Відносини Злучених Держав Америки — не кращають, передчасні поголоски про визнання Совітів Рузвелтом — не підтверджуються. А Гітлер — в своїм хрестоноснім поході проти комунізму — може загнатися дальше, ніж думає. Тим більше, що опертя на Італію й Анґлій обезвартнить значіння російського союзника і Рапаля. А у Франції — можлива зміна уряду, коли то — зраджена Еріотом пропозиція Папена союза франсусько-німецького проти Росії — може не буде відкинена...

Думати про всякі комбінації тепер передчасно. Але, повторяю, річ не стоїть так просто. І колиб міжнародня констеляція так уложилася, що в моменті нової гострої кризи большевицького режіму — нам готові були подати руку Берлін чи Лондон — чомуб мали ми ту руку відкинути?

В світі назрівають нові події. Анґлія і Мусоліні кинули гасло перекроєння мапи Европи... Що, коли до того дійсно прийде?

Певно, що той інтервенційний чинник, який ішов на Київ в 1920 р. — тепер відпадає зовсім з інтервенційної гри: поперше, бо не вийшла би його акція на користь нам, а подруге — він сам не хоче повторення минулих невдач, ані збільшення українського населення в своїй державі, ані — повстання сильної України обіч себе. Але — є інші інтервенційні чинники, які я назвав вище. Тепер ця справа ще не є актуальна. Але нею може стати. І до цього — відповідним підготованням громадської думки — мусимо приготуватися. Хай праця Масарика в Америці підчас війни нам сполужить за взірець.

В. Р.

ТРАҐЕДІЯ НІМЕЦЬКОГО БОЛЬШЕВИЗМУ ТА ПОЛІТИКА РАДЯНСЬКОГО СОЮЗА

„Червона армія" — це не є російське національне військо, а військо світового пролетаріяту", — ці слова чуємо від комуністичних сект, розкинених по всім широкім світі. Наївні, простодушні робітники-комуністи в ріжних державах ще й досі вірять твердо, що большевицька Москва прийде їм на допомогу тоді, як буде їм найтяжче. Цю леґенду ширить і підпирає **Комуністичний Інтернаціонал, який стоїть на услугах національної політики московського уряду.**

Не можна заперечувати, що на початку большевицької диктатури російські комуністи вважали свою армію за знаряддя „світової революції". Цеж відомий факт, що в 1919 році російське військо намагалося продертись через Україну на радянську Угорщину. Для того походу московські комуністи хотіли використати сили українського повстанського отамана Григорієва, який перейшов був на бік червоної армії в лютім 1919 року. Московський комуністичний комісар на Україні, Антонов-Овсієнко такими словами манив Григорієва до походу на Західню Европу в розмові з ним в Олександрії, на Херсонщині, в квітні 1919 р.:

„Ви можете новими великими ділами увійти в історію. Але тільки з радянською владою, під її прапором. Уся Европа шумує. Повстання робітників в Австрії, радянська влада на Угорщині, в Болгарії. Туреччина готова кинутися на Румунію. Бесарабські селяни ждуть нас, щоби повстати, як один... Ви дістанете наказ — похід через Бесарабію проти Румунів. Ви підете шляхом Суворова. Ви славними боями відновите память про чудо-велитнів стародавнього походу! Ідіть до нових великих перемог, якими ваше імя пролунає на ввесь світ". („Літопис Революції", ч. 3, 1931 року).

Всі ці широкі пляни, як відомо, скрахували, головно через спротив українського народа Московське військо загрузло в українській чорноземлі. Сам Григоріїв підняв повстання проти московських окупантів у травні 1919 р. Після неуспішної війни з Польщею 1920 р. московські большевики закинули думку про викликання „світової революції" силою своєї червоної армії. Проте вони не перестали використовувати комуністичні секції для цілей та інтересів своєї держави. Комуністичні партії в цілім світі — це слухняне знаряддя московської політики. Вони виконують директиви московських диктаторів, хоч ці накази бувають часто нерозумні й ворожі інтересам робітничої кляси дотичної країни.

Фанатично настроєні комуністи готові були забути Москві невдалі накази й директиви, бо вірили, що Москва нарешті „покаже буржуям" світову революцію.

Сучасні події в Німеччині розвіяли ілюзії між комуністами щодо московської політики. Ще ніколи не писали московські ґазети так льояльно про Німеччину, як у тих днях, коли влада перейшла до рук Гітлера. Поки в Німеччині були при владі соціял-демократи, католики та інші буржуазно-демократичні партії, то московська „Правда" майже що дня кликала німецьких комуністів до повстання. Але тепер зовсім інакше! В інших країнах західньої Европи відбуваються великі віча соціялістичних та буржуазних партій проти гітлерівського терору в Німеччині. Жиди в цілім світі протестують проти переслідувань їхніх одновірців у Німеччині. Посли й консулі німецької держави не встигають посилати дипльоматичні ноти до чужих міністерств, протестуючи проти нападів чужинної преси на фашистівську диктатуру в Німеччині. Але Москва — Москва мовчить! Над будинками 35 німецьких консулятів у СРСР гордо повіває знак Гітлерової партії — гакохрест. Але чи була денебудь у Сталіновій державі демонстрація проти німецького фашизму, чи був де протест проти переслідування німецьких комуністів владою Гітлеро? Нічого такого не було, нема и не буде. Зовсім недавно комуністичний міністер закордонних справ, Літвінов, був у Берліні, мав розмови з німецькими міністрами, але не чути було, щоб він заступався за своїх „товаришів"; яких Гітлер звелів тисячами арештувати. Коли німецькі „буржуї" не роблять інтервенцій у Москві з приводу переслідувань російських „буржуїв", то й Літвінов уважає, що краще й вигідніше — мовчати. Оце така „інтернаціональна солідарність" московських большевиків! Та це ще не все: недавно німецька комуністична партія видала відозву ди комуністів усіх країн і кличе їх на допомогу в боротьбі проти фашистівської диктатури. Але ця відозва лишилася без **відгуку.** Щоденник французької комуністичної партії „Л'Юманіте" видрукував лише частину тої відозви, а московські ґазети й зовсім промовчали. Жидівство в цілім світі знайшло засіб боротьби за права Жидів у Німеччині: почало бойкот німецьких виробів. Але Москва робить зовсім навпаки: дає Німеччині нові зомовлення...

Отже ніхто не буде дивуватися, що комуністична партія в Німеччині хилиться до повного упадку. Надії на Москву завели. Німецькі комуністи бачать, що вони були сліпим знаряддям в руках московської дипльоматії, і що Москва їх зрадила таксамо, як зрадила італійських комуністів. Теперішній голова народніх комісарів, Молотов, назвав був 1927 р. закордонних комуністів „інтернаціональною челяддю". Що й казати, назва зовсім непочесна! Як видно, німецька комуністична „челядь" московським панам уже непотрібна. Їм вигідно мати справу з Гітлером.

Нехай плачуть і нарікають німецькі комуністи на зрадливу Москву: бачили очі, що купували, а тепер — їжте, хоч повилазьте".

Д-р Володимир Ґалан,
Кмдт Батерії 5/4 У. Г. А.

ХРЕСТ ОГНЮ БАТЕРІЇ СМЕРТИ У. Г. А. 15 КВІТНЯ 1919 Р.

(Гармашам 4 Гарматнього Полку У. Г. А. на спомин).

Орґанізація Армії під Львовом.

Правильна орґанізація Галицької Армії зачалася щойно при облозі Львова. Не зважаючи на безустанні бої, серед дуже невідрадних обставин, всеж таки з кінцем лютого 1919 р. бачимо на західньому боєвищі три корпуси галицького війська. Перший корпус займає позиції від Сокаля по Бруховичі, відтак іде другий корпус (осадчий Львова) по Глинну Наварію, а дальше на південь аж до Карпатських гір третій корпус. Найсильнішим був тоді другий корпус, з осідком команди в Бібрці, бо йому призначено найважніше завдання. Він мав теж найбільше гармат, зате менше кінноти, якою пишалися перший та третій корпуси.

По відступі зі Львова наші частини створили три тактичні одиниці, а саме ґрупу північ (Дубляни), ґрупу схід (Куровичі) та ґрупу південь або Старе Село і з цих ґруп утворено відтак корпуси, зглядно поодинокі бриґади. Ґрупу Схід перемінено на 4. Золочівську бриґаду і вона занимала найбільшу частину львівського боєвища, бо від Брухович по Винники включно. В склад бриґади входили чотири курінї піхоти, а саме курінь 9, 10, 11 і 12 та четвертий гарматний полк, в складі 8 батерій.

Орґанізація Четвертого Гарматнього Полку.

З перших українських батерій зі Львова створено четвертий Гарматний Полк У. Г. А., під командою дуже здібного орґанізатора, сотника Лясковського (Придніпрянця). Адютантом полку був пор. Ґалан. Спершу полк мав тільки чотири батерії, а саме: четвертина під командою пор. Полянського в Винниках (одна чета в Підбірцях), друга четвертина під командою пор. Сорокевича теж у Винниках, третя четвертина в Чижках зорґанізована батерія С. С., та четверта четвертина під командою пор. Бучака в Дублянах. (Одна чета в Бруховичах).

Згодом прибувало до Винник більше гармат і з них ми творили нові батерії, приділюючи кількох людей до їх обслуги. Так зорґанізовано батерії 5/4, 6/4, 7/4 та 8/4., які розміщено в Сороках, Ляшках Мурованих та Дублянах.

Не зважаючи на щоденні бої на цілому львівському боєвищі, ці батерії перевели повну орґанізацію і приблизно 1. квітня мали потрібне число старшин, гармашів та обозу.

Орґанізація батерії 5/4.

В другій половині лютого одержала команда 4 гарматнього полку — в своїм постою в Винниках — відомість від артилерійського референта другого корпуса, що до Винник скермовано цілі транспорти легкої і тяжкої артилерії, набоїв, возів та іншого військового майна. Негайно ми вибралися з сот. Лясковським на підшукання відповідних позицій для нових, надходячих батерій, та приготовили для них місця у Винниках (тяжкі батерії), Ляшках Мурованих, Сороках та дальше на північ у Дублянах і Бруховичах.

Перший транспорт, це були 4 австрійські 75 цм. полеві гармати і 1,000 стрілен. До них приділено від інших батерій 28 людей і хор. Б. Ліницького (Придніпрянця) та уставлено на позиції спершу в Винниках, а відтак перевезено до Підборець. Другий транспорт, це була тяжка батерія (дві гармати) під командою мабуть хор. Рябовола, теж старшини дієвої Армії (з Великої України). Ця батерія складалася з одного старшини, трохи посохлих на кістяки коней, багато возів та 5 гармашів. Інші втікли в часі транспорту.

Побачивши такі „батерії" ми трохи охолонули в наших надіях на поміч Великої України і мерщій взялися до повної реорґанізації вже прибувших до нас батерій.

Телефон четвертого полку зачинав свою працю по десятій годині в ночі. Тоді ми лучилися з командою корпуса, Начальною Командою, Військовим Секретаріятом, а вкінці з запасним гарматним кошем у Золочеві і від них жадали негайної висилки на фронт людей, амуніції, обозних возів та гарматних коней. Треба було уживати всіх можливих засобів, щоби одержати потрібні военні матеріяли і успіх залежав у великій мірі від рухливости і підприємчивости старшин. В той час старшина мусів бути не тільки добрим вояком, але й орґанізатором та провідником людей. А цьому бракувало всім нашим старшинам, чи то Галичанам з австрійської школи чи Придніпрянцям з російської школи. Там перед відходом на фронт командат частини мав тільки зажадати все потрібне „з маґазину" і на цьому кінчилася його журба. Та у нас треба було зводити прямо сварку за кождого приділеного старшину, гармаша чи навіть віз або коня. Та, дивлячись на цю працю з історичної перспективи, треба признати, що протягом не цілих двох місяців зроблено на фронті прямо надлюдську орґанізаційну працю.

Новоприбувші частини придніпрянської Армії внесли дуже нездоровий елемент у нашу Армію, а це справу платні. Коли галицький поручник мав платню приблизно 300 гривень, то хорунжий прибувшої тяжкої батерії побирав зразу 3,000 карбованців або 6,000 гривень, а звичайний гармаш 900 карбованців або 1,800 гривень. Цю справу ми вирішили дуже просто, а саме втягнули всіх у стан четвертого полку і приділили їм платню після наших законів.

Зміна команди батерії 5/4.

З кінцем лютого прийшов приказ з корпуса, щоби батерії четвертого полку відкрили в ночі вогонь на призначені їм відтінки. Цей приказ виконали всі батерії з виїмком батерії 5/4. На слідуючий день сот. Лясковський вибрався на перегляд цеї батерії і на запит, чому батерія не виконала приказу, одержав від хор. Ліницького таку відповідь: В ночі батерія не може стріляти і він не давав приказу, бо й так його не булиб виконали.

Не було іншого виходу, як дати батерії іншого команданта, а цього „відослати в розпорядження Начальної Команди".

Саме тоді прийшов до Винник новий транспорт людей, а між ними дуже працьовитий і здібний старшина, четар Ткачук, котрого приділено мені до помочі як старшину звязку. Орґанізація полку була майже закінчена і я просив сот. Лясковського призначити мене командантом цеї батерії, а адютантом полку призначити четаря Ткачука.

Сот. Лясковський погодився на це та висказав надію, що в скорому часі треба буде створити бриґаду артилерії з двох полків. Полянський мав командувати полком тяжкої артилерії, а сот. Лясковський командою бриґади, а мені мала припасти команда полку легкої артилерії. Були це пляни, яких однак з тактичних причин не мож було здійснити.

Коли я перебрав команду батерії 5/4, вона мала 28 „позичених" (від інших батерій) людей, 4 гармати та біля 600 стрілен. Харчувались вони при піхотній кухні. На випадок відступу все це треба було залишити, бо ніяких коней не було. Зачалась орґанізація.

В першу черґу приділено до батерії окремого руханкового підстаршину, дес. І. Рогатинського, і від 7 березня зачинає ця частина своє окреме істнування. Приходить своя кухня, нові гармаші, вози, коні до гармат, їздові коні, упряж, трохи одягів, біля. Коли трохи потепліло, кінні гармаші насмаровали коні якимсь смаровилом, щоб їх вилічити з недуги. Коням злізла шерсть і вони подобали на верблюдів. Та гармаші раділи і ними піклувались наче малими дітьми.

(Дальше буде)

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Бінґемптон, Н. Й. — Допис під заголовком **„Про конвенційні проекти",** поміщений в ч.: 79 „Свободи", написав громадянин: Теодор Смик.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільні Козаки, від. 316, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в четвер, 13 квітня, точно в годині 8-мій ввечір. Проситься членів приходити на означений час, щоб збори не тягнулись до півночи. Минувших зборів читано товариський статут та поправлено параграф 40 як слідує: Кождий член (з вимком хорих, або працює на ніч) має приходити що місяця на збори, хто не прийде той заплатить при розметі по пять центів за кождий місяць до бенефітової каси. Кождий член має платити розмет що місяця, а котрий не годен на час заплатити то нехай повідомить товариський уряд. Хто цього не буде придержуватись, буде суспендований з товариства. Хто з членів ще бажав би виміняти стару грамоту на нові роди, то проситься принести стару грамоту на збори. — І. Хроновський, пр.; Н. Магомет, кас.; В. Гурянський, секр.

ЗІГЛЕР, ІЛЛ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 377, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться 23 квітня, котрий мав відбутись 16 квітня, з причини Вел. Свят. Проситься довгуючих членів вирівнати свій довг, аби не бути суспендованими. — Мих. Пашко, предс.; С. Гнатишак, кас.; М. Г. Олексяк, рек. секр.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

9.

Конвенційний проект, який ухвалений 12. березня ц. р. членами 339 відділу У. Н. Союза в Филаделфії, Па.

1) Коли головний уряд У. Н. Союза буде проголошувати про галю, де має відбутися конвенція, щоби проголосив точну адресу конвенції.

2) Щоби не тягати делеґатів по жадних церквах й не тротити задармо часу і тисячі долярів, бо це не є відпуст чи паломництво, а конвенція У. Н. Союза, бо хто був делеґатом у Нюарку, той певно не забув, що делеґати стратили цілий день дорогого часу. Чому це? Я тут не можу описувати, бо не на це час і місце. Таксамо щоби делеґати відкинули фотографію, котра також марнує пів дня часу й то без потреби, бо коли делеґати відкинуть справи, які до конвенції не належать, то заощадять багато часу в користь членів і У. Н. Союза, не так, як радили в Нюарку, що делеґати, відходячи з конвенції, не знали, котрий уряд вийшов. Таксамо треба вибрати предсідателем конвенції чоловіка, який був би предсідателем, а не референтом, бо нам на конвенції не потрібно референта, а предсідателя, котрий би менше говорив, а більше уважав на порядок і не витрачав би дорогий час на непотрібну баланину, бож конвенція має багато справ, котрі мусять бути полагоджені.

3) Щоби У. Н. Союз оплачував відділового секретаря, бо він працює для У. Н. Союза, як також кошти пересилки місячних вкладок, бо це неможливо, щоби відділ з тих бідних 50 центів, котрі колектує на бенефіт членів, оплачував секретаря й пересилку місячних виказів і союзових грошей.

4) Коли член У. Н. Союза помре, а не має тут фамілії, котрим відділ мусить зоопікуватися похороном, щоби У. Н. Союз виплатив біл, який відділ доставить, бо лучається, що член платить на $100, а опісля смерти нема защо поховати.

5) Коли член переходить з з молодечого департаменту до дорослих, щоб йому уділити хоч якусь часть помочи, щоб мав пару місяців заплатити згори.

6) Чи не можнаб випустити ще одну полісу в формі американських асекурацій, в котрій член платив би тільки на посмертне, тоді зорґанізував би молодіж, котра нині відказується від У. Н. Союза, звертаючи увагу, що за ті гроші, які побирає У. Н. Союз, то в американській асекурації можна мати подвійну суму.

7) Коли член У. Н. Союза схоче взяти позичку на перший морґеч, а має відповідні праперти і всі добрі кваліфікації, такому членови обовязком У. Н. Союза дати поміч, щоб не ходив поміж Жидів, котрі тільки некають на визиск бідного еміґранта.

За Уряд від. 339 У. Н. С.:

Іван Сорока, предсідатель і делеґат.

10.

На спільних зборах двох відділів, 245 і 116 У. Н. Союза в Трентоні, Н. Дж., котрі відбулися дня 19. марта, ухвалено проєкти, котрі члени обох згаданих відділів уважають за найпекучіші й найкорисніші для добра У. Н. Союза та його членства, як слідує:

1) Скасовання народнього фонду;

2) Зниження запомогового фонду до 4 центів.

3) Зниження конвенційного фонду до 3 центів.

4) Щоби на слідуючу конвенцію висилати делеґатів лише від тих відділів, котрі будуть мати не менше як 50 членів.

5) Зниження платні головної екзекутиви та редакторам як слідує: хто побирає платні $100 чи більше, то 15 процент, а хто побирає платні $200 чи більше, то 35 процентів. Поневже загальна знижка панує не лише в пересічного робітника, але й також й урядникам містовим, стейтовим та державним платня знижається, то й наші урядники повинні приняти знижку платні для добра У. Н. Союза.

6) Зворот в молодечім департаменті 40 процентовий як слідує: дитина булаб обезпечена зі зворотом від першого року членства аж до вісімнацятого року життя, а при переході до старшого департаменту дитина отримає зворот 40 процентів, котрий виносить як слідує: за вісімнацять літ членства дитина при переході до старого Союза отримає за 25-центову вкладку $27.60, а за 50-центову $55.20. Як також родичі мають право зажадати, если хочуть, або їм потрібно, колинебудь в тих 18-тьох роках той зворот, який припадає після літ членства.

7) Зниження платні орґану „Свободи" з 30 ц. на 25 ц., а також, щоби наші редактори давали більше свого матеріялу на сторінках нашого орґану як в українській так і в анґлійській мові.

8) Виплата зворотів (дивіденд) так, як виплачують американські асекураційні орґанізації, по трох роках членства в новім роді.

9) Щоби жаден головний урядник не занимав одну й ту саму посаду більше як дві каденції.

10) Щоби слідуюча конвенція йшла чистою національною дорогою без замішання, бо наша орґанізація не є ніякою іншою, лиш національною, й лиш такою дорогою буде можна робити діло для добра У. Н. Союза та його членства.

Іван Сабат, делеґат 245 від.;
Йосиф Паславський, делеґат 116 від.

11.

Відділ 383 У. Н. Союза в Бріджпорт, Па., ухвалив на квартальнім мітинґу слідуючі конвенційні проекти на 18. конвенцію У. Н. Союза, котра відбудеться у Дітройт, Міш.:

1) У справі реформи наш відділ був більшістю голосів проти реформи не тому, що реформа не є добра. Реформа є добра, але тому, що наш відділ має всіх членів старшого віку й на кождого члена припадає багато платити. Коли реформа буде силувана для тих членів, котрі стоять у старих родах, то вони готові покинути У. Н. Союз.

2) Щоби часопис виходив на 8 сторін, щоб було можна помістити більше світських новинок, і щоби було більше заінтересування американськими справами і менше давати дописів по анґлійськи. Нехай молодіж привчується по українськи. Наш часопис виходить на 4 сторони, а коло нього робить аж три редактори, а в нім нема нич повчаючого, тільки оголошення й дописи.

3) Щоби з головної каси був плачений лікар, як це роблять американські орґанізації.

4) Коли приступають із молодечого Союза до старших членів, щоб їм дати якусь нагороду.

5) Наш відділ 383 У. Н. Союза є за тим, щоби тісамі урядники У. Н. Союза зісталися надалі.

За Уряд Братства св. Петра і Павла, від. 383:

Іван Ґрудзінський, предсідатель і делеґат;
Гнат Шибас, касієр;
Йосиф МУц, секретар.

о. С. МУСІЙЧУК.

ГИМН СОЮЗА УКРАЇНОК.

Гей, Сестри, вгору очи і духа піднесім,
Стрічати кращу долю ми разом всі ідім.
Вже сходить ясне сонце для Вкраїни Дочок,
Нас кличе всіх до праці **Союз Українок.**

Нас кличе дух Героїв, що впали в боротьбі,
Ах, годі нам бездільно ґаїти час в журбі.
З прапором синьо-жовтим вперед ідім крок в крок,
А гасло всіх нас буде: **Союз Українок.**

Не бракне в нас відваги, не страшний ворог нам,
Ми прагнем щастя й долі унукам і синам.
Ми йдем на рідну ниву і праця нам вінок,
Бо нас усіх єднає **Союз Українок.**

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

КЛІВЛЕНД, О.

Свято Тараса Шевченка.

Заходом Злучених Українських Орґанізацій в Клівленд, О., відбувся концерт в честь Тараса Шевченка в неділю, дня 26. березня, в Українськім Народнім Домі.

Загальний настрій на святі був надзвичайно гарний. Саля концертова була переповнена по береги. Свято відкрив голова Злучених Українських Орґанізацій, адв. Омер Е. Маліський. Вступне слово виголосив парох православної громади, о. М. Запаринюк. В своїй промові представив велике значіння того свята, згадав за часи кріпацтво, коли то наш український нарід найбільше терпів під панською нагайкою Шевченко перший зачав будити нарід зі сну, бо він найкраще розумів гірку долю українського селянина. Шевченко помер, але його дух лишився між нами. Кобзар Шевченка уважають за народне Євангеліє. Під впливом науки Шевченка падають жертви і нині, як приміром Білас, Данилишин і інші. І такі жертви будуть падати, поки світло правди не засвитає над темнотою.

Головний реферат виголосила панна Марія Бек, адвокатка з Пітсбурґа. Реферат був так уміло уложений, що неначе ми бачили живими часи упадку козаччини, коли то на українські землі насунули вороги, ляцькі і московські пани. Людину уважали гірш скотини, продавали як робучу худобу. В часі цеї неволі повстали гайдамаки, сини невільників, котрі ненавиділи ляцьке і московське ярмо, й відплачувалися панам за свою кривду. Коли здавлено бунт гайдамаків і сильніше укріплено неволю, з той час народився Т. Шевченко. Цей ґеній, переживаючи кріпаком свій молодий вік, ще гірше відчував гірку долю свого народа. Не міг терпіти Шевченко цеї неволі, бо не міг знести болів свого народа, Шевченко зачав боротися проти неволі і взивав нарід в своїх невмирущих поетичних творах до визволення України. Закінчуючи свій реферат, бесідниця взивала український нарід до згоди і єдности, а також щоби ми все згадували великого ґенія України, Тараса Шевченка, — не злим тихим словом.

Концертова програма була дуже гарна, хоч, на жаль, прийшлося її виконати при помочі одного лише хору, „Бандуриста", під проводом А. Станґритчука. Відспівано ряд пісень, відповідних до свята. Яків Волянський відспівав барітонове сольо „Минають дні" при акомпаніяменті п. Марії Кісіль. З великим чуттям віддеклямувала поезію „Розрита могила" панна Марія Запаринюк. Також молий хлопчик Микола Конет дуже гарно віддав деклямацію „На спомин Шевченка".

Кінцеве слово виголосив о. М. Запаринюк, взиваючи до жертв на Світову Виставу. Відтак покликано гостей з Шікаґо, д-ра Сіміновича й інж. Стефанію Чижович, котрі по черзі представили значіння і ціль Світової Вистави та заохочували публику до жертв. Закінчено концерт гимном „Ще не вмерла Україна" і „Стар Спенґлед Беннер".

В часі концерту зложили жертви слідуючі: по $2: В. Волянський, О. Е. Маліський; по $1: А. Сидір, М. Левицький, Ст. Лабик, С. Дурич, А. Карась, Гр. Кісіль, Т. Мецкіцький, М. Тарнава, Я. Волянський, І. Тарнавський, А. Коґут, д-р М. Міхаленко, М. Вербинський, М. Гапко, Д. Шмаґала, І. Вічаровський, А. Банась, І. Шмит, А. Самотіз, А. Андрійовський, Й. Цьобан, М. Стельмах, Р. Павлишин, С. Постелюк, І. Мілянич, В. Антонів; по 50 ц.: П. Модний, Е. Добравська, К. Мелінич, М. Ліска, С. Палівода, К. Цьобан, А. Гапій, А. Станґритчук, П. Підсадний, Т. Банась, М. Фецатчин, Л. Данилко, Н. Мураль, Б. Гречковська, Р. Савчак, А. Роґальська, І. Буріян, В. Руґальський, І. Коґут, В. Третяк. — Разом $40. — Дрібними датками зложили $41.51. Всеї жертви було $81.51, з чого $25 пішли на концертовий розхід, а $56.51 вислано до Шікаґо.

Гр. Степанек, Ст. Г. Палівода, секретарі.

—o—

PHILADELPHIA, PA.

Ukrainian-American Banquet.

Through the joint efforts of Mrs. Horace M. Jones, Pennsylvania Chairman of Patriotic Education of the Daughters of the American Revolution, and Mrs. Valentine Kachmarsky, founder and director of the Ukrainian Institute, a total number of over two hundred guests were present at the Ukrainian Hall where a Good Fellowship Dinner was given, and later a gala program, to make the evening a most interesting, colorful, friendly, educational and inspiring that was ever held here.

The banquet room was decorated in blue and yellow; the dinner was typically Ukrainian; the dinner music, played by Prof. P. Dubas, consisted of Ukrainian Gems. All this tended to make the entire affair in a true Ukrainian atmosphere. Among the many guests were sixteen presidents of various clubs of Philadelphia and vicinity. Some of the prominents present were: Dr. George E. Walk, Dean of the Teachers' College of Temple University; Mrs. Kleiss, Penna. County President of the American Legion Auxiliary; Mrs. G. Ketterer, past president of the State Federation of the Penna. Women's Club and Allied Organization, having 60,000 members; Mrs. J. M. Caley, Vice Gen. of the D. A. R. of Penna.; Mrs. W. L. Sheppard, President of the Germantown Women's Club; Hon. H. G. Knight, Judge of the Common Pleas Court of Philadelphia; Mrs. Ella Heertung, President of the Philadelphia Music Club.

Immediately after the dinner, the guests assembled in the ball room for the evening program. On display for the benefit of the Americans were the following: Ukrainian Art Wood Craft by Mr. V. Yakibiuk; Needle Craft by Mrs. E. Kulchycky; Art display by Miss Mary Nagurny; Embroidery by Mr. V. Jurkowsky; Art Craft by Mr. M. Lishniowsky; Embroidery by Miss J. Scuba.

The program was as follows: Introduction, Mrs. V. Kachmarsky; Response, Mrs. H. M. Jones; Soprano Solo, Estelle Keen, with Grace Rowe accompanist; "Contribution of the Ukrainian Youth to America," M. Pisnak; Violin Solo, Stephania Moskaluk, with Stephania Monasterska accompanist; "What the D. A. R. Stand For," Mrs. J. M. Caley; Ukrainian Folk Dances by pupils of the Avramenko School of Dancing; "Ukraine", Dr. Cehelsky; Contralto Solo by Emilie Bukley; "Citizenship," Hon. H. G. Knight; Violin Solo, Clara Yager; Closing Address, Mr. E. Kulchycky. The program closed with the singing of the Ukrainian and American National Hymns.

The addresses given by the different speakers were both interesting and educational. Mr. Pisnak emphasized strongly that "We are today demanding recognition and independence and the right of self determination that we were guaranteed. It is a powerful people that is asking the civilized world of this. It is the prime duty of the Ukrainian Youth to bring forcefully before the American public conditions confronting their kinship in Europe. Ukrainian culture is highly developed and by increased interest on the part of the Americans, they can inherit the beauty of Ukrainian handicraft, music, dance, literature, and needlework."

"We are here to be friends with the Ukrainians," so said Mrs. Caley. "I have never met a Ukrainian in the Criminal Court as a defendant," stated Judge Knight. Dr. Cehelsky, in his account of the History of Ukraine, brought out many points that were no doubt foreign to the average American relative to Ukrainian origin, inheritance, history, life, and its continual struggle for independence through many centuries.

At the conclusion of the program, the Americans expressed their delight in being present and hearing and seeing of Ukraine. "The dancing was simply wonderful," "The needle and art craft is beautiful," Your costumes are incomparable," these were the exclamations repeatedly made by the ardent admirers. Many letters of appreciation and gratification have been received by the Institute.

This, fellow Ukrainians, is the type of work being done to promote a better understanding between the Ukrainians and Americans through the medium of the Ukrainian Institute.

Alexander Yaremko.

—o—

CAMPBELL, O.

Activities of the Younger Generation.

The Ukrainian Junior Club of Campbell joins the growing list of Ukrainian Clubs formed by the younger generation of Ukrainians. We enjoy reading in the Svoboda daily news about what the other clubs are doing. We want the readers to know what progress our club has made since it was organized in December.

Our club has a membership of 50 boys and girls ranging in age from 15 to 30 years. The officers are: Dan Bury—president; John Vityshyn—treasurer, and Anastasia Esther Bury—secretary. The sponsors are M. F. O'Mellon, local teacher and assistant principal at the Memorial High School, and Mrs. Mary K. Burey.

The club meeting is every Wednesday evening at 7.30 P.M. Visitors are always welcome.

At our last week's meeting the members voted to donate a sum of money towards building the Ukrainian pavilion at the Chicago World's Fair. We hope every Ukrainian Club in the United States and Canada will donate their share.

We have had so far dances, moving pictures, parties, lectures, social evenings, a sewing circle and our club's team has played several basketball games. The club owns a combination radio-phonograph.

The members decided to have a library evening every week to encourage members to read more. Each member donated books. However, we can use many more books, and if any of the readers have spare books that they do not need we would appreciate if they would send them to us. Books and literature on any subject, history, science, or fiction are needed, especially history books about Ukraine would be welcome. Send books to

Mrs. Mary K. Burey,
192 Robinson Road,
Campbell, Ohio.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN MUSICAL FESTIVAL WAS OUTSTANDIG SUCCESS.

RECENT THEATRE WAS FILLED TO CAPACITY FOR EVENT LAST NIGHT.

Choir of Over Forty Voices Presented Magnificent Program of Music to Audience of Over 1,200 People.

HELD IN HONOR OF NATIONAL POET.

Rev. L. A. Standret Told Story of Life and Work of Taras Shevchenko, While M. M. Hood Gave Address in Ukrainian.

Filling the Regent Theatre to the limit of its capacity, a crowd of between twelve and thirteen hundred people was last night thrilled by the magnificent festival presented by the Ukrainian Choir, under the auspices of the Central Committee of Ukrainian Societies, in honor of the anniversary of Taras Shevchenko, the great national poet of the Ukraine, hundreds being unable to gain admission. A choir of over forty voices, led by Stanley Mozewsky was the central feature of the program, which was of a varied character, and with music the universal language, delighted both English-speaking and Ukrainian listeners. Enjoyment of the program by all present was intensified by the fact that the numbers were announced in both Ukrainian and English, Mr. J. Crawetz announcing in Ukrainian, and M. McIntyre Hood giving English translations and explanations of each number on the program.

In the course of the evening Rev. L. A. Standret of the Ukrainian Presbyterian Church delivered an address on the life and work of Shevchenko, in his native language and this was warmly applauded by the Ukrainian section of the audience. Mr. Hood opened the program by explaining the significance of the Shevchenko Festival to the English-speaking people, giving a brief life history of the poet, while later in the evening he gave an address in the Ukrainian language, his effort in this respect being received with a storm of applause.

Choral Selections.

The choir sang two groups of three numbers, most of them being poems of Shevchenko set to music, including the epic poem "Hamaleia," telling the story of the Cossack invasion of the Turkish city of Scutari to free their fellow-Cossacks from captivity. Their singing of Shevchenko's "My Testament," was also a very fine rendition. The splendid harmony of their selections, with remarkable bass singing and brilliant soprano effects, and with Mr. Mozewsky, Mrs. L. A. Stadret and Miss Nellie Shestowsky taking solo parts, delighted the large audience.

A mandolin orchestra, under the leadership of Walter Zelinsky gave a pleasing group of numbers, in which the orchestra sang to its own accompaniment. A violin solo by Mike Kupnitzky was heartily applauded, and little Mary Mucha, singing "Oh Eagle, Eagle," was also given a very fine reception by the audience. Walter Selinsky and Miss Shestowsky sang a delightful duet, with their own guitar accompaniment.

Pleasing Solos.

The soprano solos of Mrs. L. A. Stadret and tenor solos of Mr. Mozewsky, and a duet by Mrs. Annie Hercia and Miss Marie Iwasiuk, and a selection by the male voices of the choir, were other very pleasing items on an excellent program. One of the feature numbers on the program was a double quartet, singing the prayer of the Cossacks in captivity, "O Lord of Heaven and Earth," with Mr. Mozewsky and Mrs. Standret as soloists. This is one of the most beautiful of Ukrainian musical compositions and it was sung splendidly by four male and four female voices. Recitation of poems by Shevchenko by Andrew Drozd, Wasili Hraynyk and Joseph Dimitro completed the festival program.

Thanks Expressed.

At the close, Mr. Standret expressed thanks to the audience for turning out in such large numbers for the festival and speaking in English, had a special word of thanks to Mr. Hood for his interest in Ukrainian folklore and poetry, and in helping to bring closer relationships between the English-speaking and Ukrainian citizens of Oshawa. He also thanked the Oshawa Daily Times for its generous support of the efforts of the Ukrainian Committee.

Mr. Hood, speaking in Ukrainian, complimented the Ukrainian people in honoring their native poets, something which was not done to anything like the same extent by English-speaking people. He complimented the choir on the excellence of its program, and expressed the hope that it would meet with equal success in all its future undertakings.

The program was oppened with the singing of the Ukrainian National Anthem, while at the close the choir led the audience in singing "God Save the King."

Was Huge Crowd.

Seldom has the Regent Theatre been crowded as it was last night for the Ukrainian Musical Festival. By eight o'clock the auditorium was filled, and people going there after the church services were unable to obtain admission. Leon Osier, manager of the theatre, estimated that there were 1,300 people in the audience.

(The Oshawa Daily Times, Monday, March 27, 1933).

LETTERS TO THE EDITOR. POLISH PERSECUTION OF MINORITIES.

The Lithuanians' Expirience.

To the Editor of the Manchester Guardian.

Sir,—I have read with great interest, in your issue of the 14th March, the first of a series of articles on Polish tyranny in the Ukraine which your special correspondent in Lemberg is contributing to your columns. It is wholly in keeping with the "Manchester Guardian's" traditional policy of telling the truth, "without fear or favour," regardless of offence to the tender susceptibilities of those whose interests lie in suppression or distortion of the facts.

Although, of course, your correspondent is primarily concerned with the exposure of Polish methods in the Ukraine, his incidental reference to Polish oppression of "National Minorities" elsewhere in Poland has moved me to suggest that he might have included in his list not only White Russians, Germans, and Jews, but Lithuanians, who, in the Vilna region wrested from Lithuania by General Zeligowski in the notorious coup of October 9, 1920, have ever since that date had bitter experience of Polish excesses. It is true that the Lithuanians deem themselves very far from a minority in that region; but whatever interpretation one cares to place upon ethnographical statistical data, admittedly confusing, the principle at stake is not effected, and should your correspondent later turn his attention to condition in the occupied territory, he will surely find abudant evidence to strengthen and amplify his indictment of the barbarities practised seemingly with entire impunity by the former Allies' pet protegee in her fanatical resolve to stamp out, no matter what the cost in suffering to her victims, every vestige of a non-Polish element.

It is hardly too much to say that the Polish system of "pacification" has become stereotyped, so that many of the abuses and outrages described by your correspondent as characteristic of Polish efforts to exterminate Ukraine natoinalism are almost equally symptomatic of the Polish campaign against Lithuanian nationalism in the Vilna region, which seeks reunion with the Lithuanian Republic.—Yours, &c.,

E. J. Harrison
Authors' Club, London, March 15.

(The Manchester Guardian, March 17, 1933).

—o—

UKRAINIAN CLUB HAS "OLD HOME NIGHT."

An "Old Home Night" entertainment was presented by the American-Ukrainian Social and Athletic Club at the club's headquarters, 183 Fleet St., Jersey City, N. J., on Sunday, March 26th, 1933. On the program were black-face comedians, contortionists, tap dancers, circus ponies and a host of novelty attractions. A corps of young ladies of the organization, acting as ushers, were dressed in colorful Ukrainian national costumes.

Among the features were Harold Ackerman and William Driscoll, the Black and White song team; the pony, Wegge; Harry Krynicky and Ann Kopet in a duet; Mary Krynicky, toe dancer; the Gela Quartet; George Pickard, youthful singing favorite, accompanied by Jack Dugan; Harold Ackerman, Frank Miller, John Homer, and Dick Williams, black face quartet; Frederick Norton, impersonating a buxom Irish maid, accompanied by Edward Walsh, rigged out as the policeman on the beat and the Martone Brothers, tap dancers. Music was under direction of William Gela. E. Wasylenko accompanied by William Gela, in Ukrainian musical sketch.

Michael Hut, general chairman and director of the affair, was assisted by Mary Stroz, Mildred Appelman, Lea Borak, John Stroz, Michael Humen, Al Dayne, Doc Miller, Walter Tych and particurly by the Wardrobe misstress Maude Leach.

(Jersey Journal, March 27, 1933).

Хто скорше зломить собі ногу: чи той, що впаде зі стола, чи той, що впаде з вежі?

— Той зі стола.

— Чому?

— Бо він скорше буде на землі.

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ.

(18)

Тарзан далі висів вниз головою безпомічним. Він уже тепер не думав навіть урятуватися з линви. Внизу тигр з шабльовими зубами вже ближче підкрадався до нього. Вже лиш кілька стіп лишалося між головою Тарзана та тигром, коли вухо Тарзана спіймало якісь нові звуки, що наближалися. Ці звуки почув також тигр. Він спинився й почав прислухуватися. Тарзан хотів розпізнати, що то за звуки, але він не бачив ще, хто їх видае.

Нарешті Тарзан почув, що вгорі на дереві звилося щось живе. Гилки дерев тряслися й шелестіли так, ніби по них хтось спускається донизу. Тут Тарзан подивився вгору дерева й побачив там спершу одну потвору, а потім другу й третю. Вони нагадували йому великих горилів з Африки, хоч і була якась значна ріжниця між ними. Кожна з них тримала в своїх руках важкий кий, чого африканські горилі не робили. Що вони принесуть Тарзанови?

Тигр був спочатку спинився й відійшов трохи геть від Тарзана, ховаючися за кущ. Але тепер він став сміливіший, коли побачив ті малпи. Мабуть він їх не боявся дуже. Нарешті тигр вийшов ізза свого куща і почав знову обережно підкрадатись до Тарзана. Тарзан уже бачив неминучість своєї загибелі й примирився з долею. Та коли тигр був дві стопи від його голови, одна малпа з силою й швидкістю потягнула догори за шнур.

Скоро Тарзан побачив себе на гилці дерева, а розлючений тигр лише кілька разів підплигнув догори. На нього посипалися з ріжних дерев важкі кий та каміння й тигр скоро впав оголомшений у голову. Тарзан побачив себе в руках трох малп, які дуже нагадували горилів, але були відмінні від них. Вони звільнили його від мотуза, але міцно тримали Тарзана, готуючись кождої хвилини вбити його. Тарзан почув їх мову й остовпів.